

Edukacja dorosłych i młodzieży w bibliotece?

Metody i materiały na przykładzie historii i praw człowieka

biblioteka
pełna ludzi

Wstęp

I. METODY WARSZTATOWE

1. Fazy warsztatu
2. Dynamika procesu grupowego
3. Fazy konfliktu i sposoby rozwiązywania sytuacji konfliktowych
4. Metody aktywizujące (technika domina)
5. Tematy i perspektywy

II. WARSZTAT: RELACJE MNIEJSZOŚĆ-WIĘKSZOŚĆ

III. METODY POZAWARSZTATOWE

IV. SCENARIUSZE - PRACA W GRUPACH

Bibliotekarz – edukatorem
Biblioteka – pracownią

Cechy dobrego edukatora/-rki (źródło: Podręcznik "DOBRE SPOTKANIE: jak to zrobić?", str. 26):

1. neutralność i bezstronność (wobec osób i treści?),
2. umiejętność słuchania (im mniej mówimy, tym więcej słyszymy...),
3. umiejętność zadawania właściwych pytań we właściwym czasie,
4. dbanie o równowagę między celami, procesem i ludźmi,
5. akceptowanie wszystkich uczestników,
6. stwarzanie sprzyjającej, otwartej atmosfery w grupie,
7. umiejętność wykorzystania potencjału wszystkich uczestników,
8. dbanie o relacje w grupie,
9. bycie otwartym na problemy, reagowanie na zakłócenia.

- Biblioteka – lokalnym centrum wiedzy i umiejętności
- Bibliotekarz – operatorem treści dot. historii i praw człowieka
- Bibliotekarz - edukatorem nieformalnej edukacji obywatelskiej?
- Interakcje z odbiorcami (wpływ na postawy?)
- Potrzeby edukacyjne ‘juniorów’ i ‘seniorów’
- Szukanie inspiracji w lokalnych zasobach

1. FAZY WARSZTATU:

- **wstęp**: zdobywanie doświadczeń/symulacja rzeczywistości, krytyka poglądów w 1. osobie l. poj., a nie osób, mówi tylko 1 os., mamy wyłączone komórki - kontrakt/minikonstytucja, ciekawe wprowadzenie (nagroda etc.), sondowanie oczekiwań
- **rozwińcie**: stopniowanie trudności, praca w grupach, włączające pytania, rola rzecznika grupy, kontrola czasu, role playe - odczarowanie, pilnowanie przestrzegania zasad kontraktu
- **zakończenie**: całkowite "odczarowanie", uporządkowanie wiedzy, przełożenie wniosków na życie codzienne, ocena wartości warsztatu.

2. Dynamika procesu grupowego

1. formowanie,
2. burza/ścieranie się,
3. normowanie,
4. działanie/wykonanie,
5. zawieszenie/separacja.

3. Fazy konfliktu

Model Friedrich Glasla (eskalacja konfliktu): 1. zaostrzanie; 2. debata (polaryzacja i usztywnienie); 3. wyobrażenia (stereotypy i generalizacje); 4. utrata twarzy; 5. zastraszanie.

Próba rozwiązania konfliktu np. interpersonalnego -> przepracowanie -> skonsolidowanie grupy

Opór: w 2. fazie warsztatu (burzy), powody: spadek formy/motywacji uczestnika, trudność w radzeniu sobie z tematem, konieczność skonfrontowania się z trudnymi dla siebie tematami/własnymi uprzedzeniami, praktyka: podważanie zasadności wykonania zadania ze względu na formę/treść

3. Konflikt – co robić?

- przypomnienie **kontraktu**, np. zasady krytyki poglądów i wyrażanie oczekiwań w 1. osobie l. poj. np. Czuję się ... gdy Ty ...; zasady "zgadzanie się nie zgadzać się z sobą"
- krótkie **zabawne** ćwiczenie -> łatwe zadanie -> pozytywna atmosfera
- osoba kontestująca -> **większa odpowiedzialność**
- "**stop klatka**" - omówienie sytuacji na metapoziomie z zewnętrznej perspektywy jako studium przypadku jak oglądanie zdjęcia tego co wydarzyło się: wspólnie ustalone przyczyny i mechanizmy, a nawet rozwiązania np. poprzez burzę mózgów, przeniesienie problemu na skalę krajową/międzynarodową
- rezygnacja z ćwiczenia i **zastąpienie** go innym.

4. METODY AKTYWIZUJĄCE:

- problemy:
 - burza mózgów,
 - mapa mentalna,
 - analiza **SWOT**,
 - studium przypadku (dla uniwersalizmu),
- dyskusja:
 - debata "za i przeciw",
 - debata panelowa,
- wchodzenie w rolę: symulacja.

- Technika „domina” tzn. dekonstrukcja zdarzeń historycznych poprzez wpisanie ich w proces - widoczne uniwersalne i ahistoryczne mechanizmy
- Teoria Gregory H. Stanton - 8 etapów ludobójstwa: Klasyfikacja, Symbolizacja, Dehumanizacja, Organizacja, Polaryzacja, Przygotowanie (segregacja, odosobnienie), Eksterminacja, Zaprzeczenie (ukrycie)
- Praca ze źródłami: „zwolnione tempo”, symptomy i objawy bardziej zauważalne

THE HIA MODEL:

EDUCATE FELLOWS

CONNECT A NETWORK

INSPIRE ACTION

5. Temat i perspektywy

procesy pozytywne (np. zwiększająca się tolerancja, walka o prawa człowieka) albo negatywne (np. zwiększająca się dyskryminacja, łamanie praw człowieka)

perspektywa: zarówno grupowa, jak i jednostkowa, bo rola (pozytywną i negatywną) jednostki (lider, obserwator, „opozycjonista”, uczestnik)

łączenie przeszłości z teraźniejszością w odniesieniu do konkretnych praw, grup.

II. WARSZTAT: relacje mniejszość-większość

METODY:

- burza mózgów
- wejście i wyjście z roli członka grup:
mniejszość/większość,
- studium przypadku,
- analiza źródeł historycznych.

II. WARSZTAT: relacje mniejszość-większość

CELE:

1. 'wejście w buty' członków mniejszości, aby doświadczyć na 'na własnej skórze', czym przejawia się dyskryminacja, wykluczenie,
2. uświadomienie różnych postaw/zachowań: **LIDER** – ATRAKCYJNOŚĆ WPŁYWANIA NA INNYCH; **CONTR-LIDER** – TRUDNOŚĆ PRZECIWSTRAWIENIA SIĘ LIDEROWI; **OBSERWATOR (WYCOFANY)** – TRUDNOŚĆ PRZECIWSTRAWIENIA SIĘ GRUPIE; **UCZESTNIK, MEDIATOR,**
3. zwrócenie uwagi, pogłębienie i utrwalenie postawy oporu wobec dyskryminacji. Narzędzia: postawy - contr-lidera, obserwatora, mediatora etc.

II. WARSZTAT: RELACJE MNIEJSZOŚĆ-WIĘKSZOŚĆ:

- RÓŻNE FORMY NACISKU/WYKLUCZENIA,
- RÓŻNE FORMY OPORU (PASYWNE i AKTYWNE)
- STOPNIOWE WYKLUCZENIE / OPÓR (WALKA O PCZŁ)
- SIŁA/PRZEMOC – JAK ZNALEŹĆ **WENTYL**, aby ROZŁADOWAĆ?
- INDYWID. PODEJŚCIE, „ROZBROJENIE ZAPALNIKA” – SZYBKA REAKCJA,
- ODWRÓCENIE UWAGI, SKIEROWANIE MYŚLENIA NA INNE TORY
- MEDIATOR – EMPATIA, WIEDZA i UMIEJĘTNOŚCI

III. METODY POZAWARSZTATOWE

- **upamiętnienie** wydarzeń historycznych (np. poprzez wystawy, wykłady, prezentacje, spotkania ze świadkami historii),
- sesje dyskusyjne, np. **żywa biblioteka**,
- **happeningi**: pozwolenia, dokumentacja, media
- kluby **filmowe**: licencje, moderacja, gość/referent,
- **Uniwersytet Trzeciego Wieku**, np. dyskusja (World Cafe), temat, moderacja, gość/referent, wycieczka.

IV. PRACA W GRUPACH:

przygotowanie scenariuszy zajęć z dorosłymi i młodzieżą wokół tematyki historycznej albo dotyczącej praw człowieka, albo i tej, i tej.

Materiały:

Spotkanie ze świadkiem historii

Żywa biblioteka

Happening

Film, np. Noc w galerii

Dyskusja, np. World Cafe

„Dzień godności”- książkę norweski Haakon Magnus Glücksburg, założyciel operacji Hope John Hope Bryant i arcybiskup Desmond Tutu. Fot. Światowe Forum Ekonomiczne, Davos (Szwajcaria) 30.01.2009.

http://www.youtube.com/watch?feature=player_embedded&v=tcou_ws55j4

www.karta.org.pl
a.kudelka@karta.org.pl

DZIĘKUJĘ

biblioteka
pełna ludzi